

BALETT

MAGYAR NEMZETI BALETT
HUNGARIAN NATIONAL BALLET



NAGY IVÁN

VIII. NEMZETKÖZI BALETGÁLA

2024 IVÁN NAGY
8th INTERNATIONAL
BALETT GALA

2024. JÚNIUS 9., OPERAHÁZ
9 JUNE 2024, OPERA HOUSE

OPERA

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
HUNGARIAN STATE OPERA

BALETTINTÉZET

MAGYAR NEMZETI BALETINTÉZET
HUNGARIAN NATIONAL BALLET INSTITUTE



NAGY IVÁN (1943–2014)

Nagy Iván 1951-től tanult az Állami Balettintézetben, majd tanulmányait követően 1960-ban a Magyar Állami Operaházhoz szerződött. 1965-ben harmadik helyezést ért el a világsztárok sokaságát útjára bocsátó Várnai Nemzetközi Balettversenyen, s ekkor meghívták a Washingtoni Nemzeti Baletthez. Később a New York City Balettben táncolt George Balanchine vezetésével, utána az Amerikai Balettszínház (ABT) tagja és vezető szólistája lett, itt teljesedett ki balettművészi világkarrierje.

A színpadi szerepléstől 1978-ban vonult vissza. 1978–1981 között balettmesterként dolgozott az Ausztrál Balettnél és más együtteseknél, valamint egyetemen is tanított. 1981 és 1985 között a Santiago de Chile-i Városi Balett művészeti vezetője volt, ezután a Cincinnati Balettet vezette, majd 1990-től 1993-ig az Angol Nemzeti Balett (ENB) művészeti vezetőjeként dolgozott. 1995 végén visszatért Santiago de Chilébe, a Városi Balett művészeti vezetői posztjára, ahonnan számos nagy sikerű klasszikus és modern premier megvalósítása után 2000-ben vonult vissza Mallorcára.

2012 szeptemberétől a Magyar Állami Operaház főigazgatójának művészeti szaktanácsadójaként hasznosította nemzetközi tapasztalatait és kapcsolatrendszerét. Nagy Iván a klasszikus baettek ideális danseur noble-jaként, tiszta technikájú, jó játékkészségű művészként vonult be a balettirodalomba, nemzetközi karrierje során a világ legnevesebb balerináinak – Margot Fonteyn, Carla Fracci, Natalja Makarova, Cynthia Gregory, Gelsey Kirkland – partnereként is sikereket aratott, és igazi sztár lett. Táncművészi karrierjét nem kevésbé látványos sikerek követték a táncpedagógusi és együttesvezetői területen, miközben számos nemzetközi szakmai verseny zsűritagjaként kísérhette figyelemmel az utánpótlás

fejlődését. Művészi életpályája során olyan nagynevű koreográfusokkal dolgozott együtt, mint George Balanchine, Ronald Hynd, Jerome Robbins, Rudolf Nurejev, Frederick Ashton és Alvin Ailey.

A 2014-ben hirtelen elhunyt művész emlékére az OPERA évente nemzetközi balettgálaestet rendez, melyen a világ legjelentősebb társulatainak szólistái és a Magyar Nemzeti Balett művészei együtt tisztelegnek Nagy Iván szakmai és emberi nagysága előtt.



Iván Nagy studied at the Hungarian State Ballet Institute from 1951, and subsequently, he signed a contract with the Hungarian State Opera in 1960. In 1965, he won third prize at the Varna International Ballet Competition, which has launched the career of many world-famous ballet stars, and he was invited to join the National Ballet of Washington, D.C. Later he danced at the New York City Ballet, directed by George Balanchine, after which he became a member and principal soloist of the American Ballet Theatre (ABT), where his global career as a ballet dancer reached its full potential.

He retired from performing on stage in 1978. He worked as a ballet master between 1978 and 1981 at the Australian Ballet and other dance companies, as well as a university professor. He was the artistic director of the Santiago City Ballet in Chile between 1981 and 1985, after which he led the Cincinnati Ballet, then worked as the artistic director of the English National Ballet (ENB) from 1990 to 1993. At the end of 1995, he returned to Santiago de Chile, resuming his post as the artistic director of the City Ballet, where he realized numerous highly successful classical and modern premiers before his retirement to Mallorca in 2000.

From September 2012, he made use of his international experience and professional network as the artistic advisor of the general director of the Hungarian State Opera. Iván Nagy entered ballet history as the ideal danseur noble of classical ballets, an artist with clean technique and excellent acting skills. Over the course of his international career, he enjoyed great success dancing with the most famous ballerinas of the world – Margot Fonteyn, Carla Fracci, Natalia Makarova, Cynthia Gregory, Gelsey Kirkland –, becoming a real star of ballet. His dancing career was followed by equally spectacular successes in the areas of dance education and company management, while he could also observe the development of the next generation of dancers judging numerous international competitions. During his artistic career, he worked with such distinguished choreographers as George Balanchine, Ronald Hynd, Jerome Robbins, Rudolf Nurejev, Frederick Ashton, and Alvin Ailey.

The OPERA organizes an international ballet gala every year in memory of the artist who unexpectedly passed away in 2014, in which the professional and personal greatness of Iván Nagy is honoured by soloists from the most prestigious dance companies of the world together with the artists of the Hungarian National Ballet.

MŰSOR *Programme*

Első rész *Part One*

*MARIUS PETIPA – MIRZOYAN ALBERT – PROKOFIEVA IRINA – SOLYMOSI TAMÁS /
LUDWIG MINKUS – ÉDOUARD DELDEVÉZ PAQUITA-SZVIT – POLONÉZ ÉS MAZURKA*
Paquita Suite – polonaise and mazurka

MEGNYITÓ ÉS A SOLYMOSI MŰVÉSZETI DÍJ ÁTADÁSA
Opening and the presentation of the Solymosi Artistic Award

MARIUS PETIPA / ADOLPHE ADAM
A KALÓZ Le Corsaire – pas de deux

MARIUS PETIPA / CESARE PUGNI
LA ESMERALDA – PAS DE DEUX

RAFAI-VETÉSI ADRIENN / ARMADINHO / LÍDIA JORGE
FADO

MARIUS PETIPA / RICCARDO DRIGO
A TALIZMÁN The Talisman – pas de deux

Második rész *Part Two*

HARALD LANDER / CARL CZERNY / KNUDÅGE RIISAGER
ETŰDÖK Études

Közreműködik a **MAGYAR NEMZETI BALETT ÉS BALETTINTÉZET**,
valamint a **MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ ZENEKARA**
*Featuring the Hungarian National Ballet and Ballet Institute,
and the Hungarian State Opera Orchestra*

Vezényel *Conducted by* **KOLLÁR IMRE**
Műsorvezető *Hosted by* **GYÜDI MELITTA**
Rendező *Directed by* **SOLYMOSI TAMÁS**

MARIUS PETIPA – MIRZOYAN ALBERT – PROKOFIEVA IRINA –
SOLYMOSSI TAMÁS / LUDWIG MINKUS – ÉDOUARD DELDEVÉZ

PAQUITA-SZVIT – POLONÉZ ÉS MAZURKA

Paquita Suite – polonaise and mazurka

Koreográfia Marius Petipa nyomán *Choreography after Marius Petipa by*

MIRZOYAN ALBERT, PROKOFIEVA IRINA, SOLYMOSSI TAMÁS

Zene *Music* **LUDWIG MINKUS, ÉDOUARD DELDEVÉZ**

Jelmeztervező *Costume designer* **ROMÁNYI NÓRA**

Betanító balettmesterek *Répétiteurs:* **KIREJKO DMITRIJ TARASZOVICS,**

SZEKERES ADRIENN, YAKUSHKINA NATALIA

Közreműködnek a MAGYAR NEMZETI BALETTINTÉZET NÖVENDEKEI

Featuring the students of the Hungarian National Ballet Institute

Kevés olyan alkotás keletkezett a klasszikus balett történetében, amelynek annyi verziója létezne, amennyi a *Paquita-szvit*nek vagy másképpen *Paquita Grand Pas (Classique)*-nak. Marius Petipa készítette az eredeti *Paquita* című francia balettből az új darabot, amelyből Ludwig Minkus zeneszerzővel karöltve válogatta ki a főbb számokat. A művet 1882-es oroszországi bemutatója óta máig úgy adják elő a világban, hogy annyi variációt és szólót használnak fel (akár külső forrásból is hozzátéve), amennyit az adott produkció koreográfusa megálmodik. Az OPERA repertoárján 2022 óta látható változatban a Magyar Nemzeti Balettintézet növendékei is kiváló lehetőséget kapnak, hogy bemutathassák tehetségüket.

Few works in classical ballet history have as many versions as Paquita Suite, also known as Paquita Grand Pas (Classique). The new piece was created by Marius Petipa based on the French ballet Paquita by working together with composer Ludwig Minkus to select the main musical numbers. Ever since the original premiere in Russia in 1882, the piece has used as many variations and solos, including additions from external sources, as dreamed up by the choreographer of the given production. The production featuring in the repertoire of the OPERA since 2022 provides an excellent opportunity for the students of the Hungarian National Ballet Institute to showcase their talent.



© Nagy Attila



© Nagy Attila

MARIUS PETIPA / ADOLPHE ADAM

A KALÓZ

Le corsaire - pas de deux

Koreográfus *Choreographer* **MARIUS PETIPA**

Zeneszerző *Composer* **ADOLPHE ADAM**

Jelmeztervező *Costume designer* **ROMÁNYI NÓRA**

Próbavezető balettmesterek *Company répétiteurs* **BALABAN CRISTINA, SOLYOSI TAMÁS**

Közreműködik *Featuring* **MELNYIK TATYJANA, KIYOTA MOTOMI**

A balett cselekményét az angol romantikus költőnemzedék óriása, Lord Byron 1814-es híres verse, *A kalóz* inspirálta: kalandokkal teli, feszülten izgalmas történet, amelyben éppúgy helyet kap a szerelem, az árulás, az életveszély és a hajótörés, mint a végső megmenekülés. A versnek akkora sikere volt, hogy a balettmesterek nem sokkal a megjelenése után, már az 1820-as években több helyen színpadra vitték. Az első jelentős előadást 1856-ban mutatták be Párizsban, Adolphe Adam kiváló hangulatfestő zenéjére. A legendás koreográfus, a francia származású, főként Szentpéterváron tevékeny Marius Petipa 1863-ban alkotta meg saját változatát, amelyre a mai napig etalonként tekintenek az újabb feldolgozások alkotói. A műsorban látható kettőst a 2019/20-as és a 2023/24-es évad principálja, **MELNYIK TATYJANA** és a 2023/24-es évad kartáncosa, **KIYOTA MOTOMI** grand sujet adja elő.

*The ballet's plot was inspired by *The Corsair*, a famous verse written in 1814 by Lord Byron, who towered over an entire generation of English Romantic poets. The thrilling story, full of adventure, also leaves plenty of room for love, betrayal, life-threatening danger, a shipwreck, and ultimately, escape. Byron's work was so successful that ballet masters were staging it as early as the 1820s, soon after it was published. The first significant performance took place in Paris in 1856 with music that could "paint" an atmosphere by Adolphe Adam. Legendary French choreographer Marius Petipa, who worked in St Petersburg for decades, created his own version in 1863, a version that is still considered a standard by contemporary choreographers. The pas de deux is performed by principal **TATYJANA MELNYIK**, Etoile of the 2019/20 and the 2023/24 seasons, and grand sujet **MOTOMI KIYOTA**, corps de ballet member of the 2023/24 season.*



© Nagy Attila



© Kummer János

LA ESMERALDA – PAS DE DEUX

Koreográfus *Choreographer* **JULES PERROT**

Zeneszerző *Composer* **CESARE PUGNI**

Próbavezető balettmester *Company répétiteur* **BALABAN CRISTINA, SOLYMOSSI TAMÁS**

Közreműködik *Featuring* **BECK MARIA, BORIS ZHURILOV**

Bár az olasz zeneszerző, hegedű- és zongoraművész Cesare Pugni szinte minden műfajban kipróbálta magát, leginkább Milánó, Párizs, London és Szentpétervár számára komponált balettszámokkal írta be magát a zeneirodalomba. Legtöbb műve a francia származású Jules Perrot számára készült, *La Esmeralda* című első közös alkotásukat Victor Hugo *A párizsi Notre-Dame*-ja ihlette. A darabot a londoni Ófelsége Színháza mutatta be 1844-ben nagy sikerrel. Néhány évvel később a milánói Scala közönsége is láthatta, hamarosan viszont kiszorult a nyugat-európai színpadokról, és szinte csak Oroszországban volt megtekinthető, ahol különböző felújításokat ért meg, többek között Marius Petipaét, aki 1866-tól kezdve több kiegészítést tett a koreográfiához, így egy új pas de deux-t is. A műsorszámot **BECK MARIA** principál és **ZHURILOV BORIS** címzetes magántáncos adja elő, akik mindketten a 2022/23-as évad óta erősítik az OPERA balett-társulatát.

*Although the Italian composer, violinist and pianist Cesare Pugni tried his hand at almost all genres, he made his mark in music mostly with his ballets composed for Milan, Paris, London, and St. Petersburg. Most of his works were created for the French-born Jules Perrot, who, after touring Europe's most important stages as a dancer, worked as a ballet master in St. Petersburg. Their first collaboration, La Esmeralda, was inspired by Victor Hugo's Notre-Dame de Paris. The ballet was first premiered at Her Majesty's Theatre, London in 1844 with great success. A few years later, it was also presented by La Scala in Milan, but soon it disappeared from Western European stages and could be mostly seen in Russia only in various adaptations. Marius Petipa also made several additions to the work including a new pas de deux. It is performed by principal **MARIA BECK** and semi-soloist **BORIS ZHURILOV**, both of whom joined the ballet company of the Hungarian State Opera in the 2022/23 season.*



© Kummer János



© Kummer János



FADO

Koreográfus és próbavezető balettmester *Choreographer, répétiteur*

RAFAI-VETÉSI ADRIENN

Zeneszerző *Composer* **ARMADINHO**

Szövegíró *Lyricist* **LÍDIA JORGE**

Közreműködik *Featuring* **PORKOLÁB CECÍLIA, TANGO HARMONY BUDAPEST – BARTHA KATALIN** (hegedű *violin*), **BARTHA PÉTER** (bandoneon), **LÁZÁR GYÖRGY** (zongora *piano*), **PIUKOVICS GÁBOR** (nagybőgő *double bass*), **VÁMOS VERONIKA** (ének *vocals*)

A *Fado* koreográfia a portugál balladákat idézi. A *fado* életérzés, amely egyszerre jelent vágyakozást, nosztalgiát, szomorúságot, fájdalmat, de egyben a szerelem és a boldogság lehetőségét is.

A klasszikus modern vonalakat képviselő koreográfiában, a zenével harmóniában hol lágy, hol dinamikus, igazi *fado* életérzés jelenik meg. Az említett életérzés egyik legkiemelkedőbb ismerője az az Armando Augusto Freire volt, akit leginkább Armandinho néven ismert a közönség. Az 1891-ben született gitárművész-zeneszerző tizennégy évesen kezdett tanulni azon a portugál gitár nevű tizenkét húros hangszerezen, amely az énekes (*fadista*) elsőszámú kísérője a *fadók*ban. Rafai-Vetési Adrienn koreográfiáját **PORKOLÁB CECÍLIA** adja elő, aki hét éve a Magyar Nemzeti Balettintézetben kezdte táncos tanulmányait, mára azonban számos nívós nemzetközi versenygyőzelemmel büszkélkedhet, sőt múlt decemberben már hőpályként léphetett az Operaház színpadára A diótörőben. A tánc zenéjét a **VÁMOS VERONIKA** énekesnővel kiegészült, 25 évvel ezelőtt alakult **TANGO HARMONY BUDAPEST** szólaltatja meg, amely közkezdvelt szereplője az európai tangófesztiváloknak és Buenos Aires milongáinak. Széles repertoárjukon a klasszikus kánonon kívül a táncolható tangón túlmutató zenéken keresztül villantják fel zenei kvalitásuk sokszínűségét.

*The choreography of Fado evokes Portugal ballads. Fado is a sensation that carries longing, nostalgia, sadness, pain as well as the possibility of love and happiness. The dance features classically modern elements in harmony with the music and presents a sensation that is gentle at times and dynamic at others, briefly, a true fado. Better known as Armandinho, Armando Augusto Freire, born in 1891, is considered one of the most important figures in the history of fado. At the age of 14, he began his training in Portuguese guitar, commonly linked to the genre. Adrienn Rafai-Vetési's choreography is performed by **CECÍLIA PORKOLÁB**, who has been a student of the Hungarian National Ballet Institute for seven years. A winner of several prestigious international award, she was given the chance to appear as a snowflake in last December's *The Nutcracker* series on stage of the Opera House. Founded 25 years ago, **TANGO HARMONY BUDAPEST** is a well-loved performer at both European tango festivals and milongas of Buenos Aires. In addition to the above-mentioned composers, they can show off their other musical qualities through music that goes beyond the tango as a dance. Here, they are joined by singer **VERONIKA VÁMOS** to perform the music of Fado.*



© Nagy Attila



© Szénási Zsolt

MARIUS PETIPA / RICCARDO DRIGO

A TALIZMÁN

The Talisman – pas de deux

Koreográfus *Choreographer* **MARIUS PETIPA**

Zeneszerző *Composer* **RICCARDO DRIGO**

Próbavezető balettmester *Company répétiteur* **MIRZOYAN ALBERT**

Közreműködik *Featuring* **YAKOVLEVA MARIA, DENYS CHEREVYCHKO**

Petipa és Drigo 1889-ben Szentpéterváron bemutatott, majd 1895-ben felújított balettje az ősi India isteneinek világába kalauzolja a nézőt. Ella, a Mennyek Királynőjének leánya egy varázstalizmánnal felvértezve leszáll a halandók közé, hogy kipróbálja, ellen tud-e állni a földi szerelemnek. Egy fiatal maharadzsa beleszeret a csodás nőbe, s miután rájön, hogy a talizmán Ella visszatérésének záloga, elragadja tőle. Ella azonban viszontszereti a férfit, és mivel úgy érzi, az örökkévalóság nem versenyezhet a szerelemmel, halandó nőként él tovább a földön, boldogságban. A műsorban látható részletben Ellát **YAKOVLEVA MARIA** principál táncolja, aki a Bécsi Állami Operaház baletteggyűjtésében töltött közel két évtized után 2022-ben érkezett Budapestre, hogy a legnagyobb szerepeket táncolhassa. Partnere az ukrán születésű **DENYS CHEREVYCHKO**, a Bécsi Állami Operaház vendég principálja. A sokoldalú művész repertoárján közel hatvan szerep található a klasszikustól a modernig, emellett az eleganciát a funkcionalitással ötvöző táncruhák tervezője is.

*Set in Ancient India, the ballet by Petipa and Drigo was first staged in St. Petersburg in 1889, later it was revised in 1895. Ella, the daughter of the Queen of the Heavens, descends to earth with a magic talisman to test if she can resist the temptations of mortal love. A young maharajah falls in love with her and gains possession of the talisman after he learns it is the key to Ella's return to the Heavens. However, Ella soon realises that immortality and celestial delights cannot match the happiness that young man offers her and chooses to stay on earth as a mortal woman. The pas de deux features principal **MARIA YAKOVLEVA**, who arrived in Budapest after almost two decades spent at the Vienna State Ballet to dance the greatest roles with the Hungarian National Ballet. She is partnered with Ukrainian **DENYS CHEREVYCHKO**, guest principal of the Vienna State Ballet. The repertoire of the versatile dancer spans over sixty pieces from classical to modern. As a pioneer in male dancewear design, he melds elegance with functionality, contributing to the cultural fabric of ballet.*



© Rákossy Péter



© Marian Fumnica

ETÜDÖK

Études

Koreográfus *Choreographer* **HARALD LANDER**

Zeneszerző *Composer* **CARL CZERNY**

A zenét Czerny művei nyomán szerezte *Czerny's music adapted by* **KNUDÅGE RIISAGER**

Művészeti tanácsadó *Artistic consultant* **LISE LANDER**

Betanító balettmester *Répétiteur* **JOHNNY ELIASSEN**

Próbavezető balettmester *Company répétiteur* **PONGOR ILDIKÓ**

Közreműködik *Featuring* **INĚS MCINTOSH, KIYOTA MOTOMI, ADHONAY SOARES**

Az *Étűdők* olyan egyfelvonásos balett, amely a balettegűttesek számára óriási kihívást jelent. Témája ugyanis maga a klasszikus balett-technika, az iskola, a mindennapok tréningje, tudás és szakma fokmérője. Mert a balettben hagyományosan a tánctudás tökéletességét a tartalom szolgálatába állítva mutatják be a közönségnek, a fáradtságos mindennapi gyakorlás általában rejtve marad a nézők előtt. Harald Lander dán koreográfus azonban úgy döntött, beavatja a nézőt, és színpadon mutatja be, hogyan épül fel a balettgyakorlat, hogyan diadalmaszkodik a klasszikus mozdulatok és lépések letisztult szépsége akár a fizika törvényei felett is. Az *Étűdők* szólóiban a Magyar Nemzeti Balett grand sujet-je, **KIYOTA MOTOMI** mellett két nemzetközi vendégművész látható. **INĚS MCINTOSH** tizévesen nyert felvételt a Párizsi Opéra balettkisiskolájába, onnan egyenes út vezetett a tánckarba, nem sokkal később már sujet-vé lépett elő, 2024 januárja óta pedig a párizsi együttes első magántáncosa. A brazil származású **ADHONAY SOARES** hazája balettkisiskolái után a stuttgarti John Cranko Iskolában folytatta tanulmányait, a diploma megszerzése után a Stuttgart Ballet táncosa lett. A főként klasszikus és neoklasszikus szerepekben sikert arató művész 2018 óta az együttes principálja.

*Étűdes is a one-act ballet which poses a great challenge to ballet companies because its subject is the technique of classical ballet itself: the school, the everyday training and the assessment of understanding and skill. Because, in a ballet, the perfection of skill in dance is traditionally presented to the audience through the content, and the arduous everyday practise usually remains hidden from the viewers. Danish choreographer Harald Lander, however, decided to initiate the viewer by presenting on the stage how a ballet exercise is constructed, and how the pure beauty of classical movements and steps triumph over even the laws of physics. besides **MOTOMI KIYOTA**, grand sujet of the Hungarian National Ballet, the solos are performed by two international guests. **INĚS MCINTOSH** was 10 when she enrolled in the Ballet School of the Paris Opéra. She then joined the corps the ballet, and soon she was promoted to sujet, since January 2024, she is a prima ballerina of the company. **ADHONAY SOARES** was born in Brazil, and after attending schools there, he finished his personal training at the John Cranko School in Stuttgart. After graduating, he entered the Stuttgart Ballet where he was promoted to principal dancer in 2018 and is mostly known for his roles in classical and neo-classical ballets.*

A műsorlapot szerkesztette *Programme notes edited by* **Jávorszky György**

© Julien Benhamou

© Roman Novitzky

STRATÉGIAI PARTNEREK
STRATEGIC PARTNERS



ARANY FOKOZATÚ TÁMOGATÓK
GOLD LEVEL SPONSORS

